

študiji o Trubarju, in sicer eno izpod peresa dr. Ivana Prijatelja, drugo izpod peresa dr. Ivana Merharja.

Grof Krsto Franjo Frankopan († 1671) kot slovenski pisatelj. V rokopisni ostalini tega hrvatskega plemiča, ki je v mladi dobi tridesetih let kot zarotnik proti cesarju Leopoldu I. hkratu s Petrom Zrinjskim v Dunajskem Novem mestu izgubil glavo, se je poleg italijanskih in hrvatskih pesmi našel tudi komad slovenskega prevoda Molièrejeve drame „George Dandin“, pisan lastnoročno od Frankopana samega (4 rokopisne strani in nekoliko vrst na peti strani). Francoski izvirnik je izšel leta 1669., in ker je Frankopan bil usmrčen že 30. aprila 1671. l., je prevod iz dobe 1669–1671 ter je nastal pač tiste mesece, ki sta jih Frankopan in Zrinjski pred svojo deportacijo v D. Novo mesto prebila na Dunaju v zasliski. Sredi stavka neha prevod; še je pisano ime osebe, ki naj bi govorila, a nato nič več. Zatvor je očitno ustavil pero! — Prevod ni narejen po nemškem prevodu, ki je izšel leta 1670, marveč po francoskem izvirniku, in Frankopan ni le pisec rokopisa, marveč nedvomno prevajatelj, avtor sam; manuskript ni čisto pisanje, torej kak prepis, marveč očitno baš koncept z mnogimi popravami, ki kažejo, kako je delo nastajalo. Hrvatskega velikaša in pisatelja, gospoda trsatskega, smemo torej staviti na čelo posvetne slovenske dramatike. Tesni stiki hrvatskega plemstva s slovenskimi deželami so bili v dobi turške sile, ko sta intimno občevala tudi Pavel Vitezović in Valvasor, čisto naravni; posebe je imela rodbina Frankopanov posestva tudi na Slovenskem (v Brežicah). Seveda Frankopanov jezik glasoslovno ni enovit: hrvatski sledovi se vidijo mnogo bolj že v Frankopanovi pesmi „Fratr putnici v „Gartlicu“. — Ta zanimivi prevod je sedaj objavil T. Matić v „Archiv für slav. Philologie“ (XIX, str. 529–549) in objavo spremil z razpravo, katere glavne misli podajemo tu. Očitno bi — misli Matić — vsa veseloigra ne bila spisana v slovenskem jeziku; vloga ljubimca je Frankopan odkazal „žlahtnemu gospodu z horvackega ursaga“ in bi prevod spadal med tiste komedije, kjer se iztiče lokalno zbadanje (prim. v Držićevih komedijah Kotoranina poleg Dubrovčanina ali v narodni pesmi v „Ravbarju“ zasmehovane Štajerce in Korošce poleg Kranjcev!) „George Dandin“ je slovenski „Jarne“, naduti smešni plemič Sotenville najbrž ne brez namena nemški „Hozenbosser“. Frankopan je veseloigro hotel popolnoma lokalizirati; imenuje Višnjo goro in Rogatec: Kranjska, Štajerska, Hrvatska, eno kólo!

Dr. Fr. Ilešič.

Gorski Venec je pesnitev, ki je človek ne sme le čitati, ki jo mora marveč tudi študirati. Zato je tudi pri Srbih doslej mnogokdo bolj govoril o njegovi veličini, nego je bil uverjen po lastnem spoznanju; zlasti slabo sta prošli poetska in filozofska stran pesnitve. Sedaj, ko jo imamo tudi Slovenci v prevodu, naj opozorim tu na študijo dr. Branislava Petronijevića v letošnjih prvih zvezkih „Letopisa Matice Srpske“ o filozofiji v „Gorskem Vencu“; gre mu tu za vprašanje, je li Petra Petrovića Njegoša smatrati za predhodnika Darvinovega, in za njegov pesimizem, kolikor nalikuje Schopenhauerjevi filozofiji. Prvo vprašanje, ki sem o njem ob priliki pred leti že poročal v „Ljublj. Zvonu“, je rešil Petronijević tako, da je Njegoš predhodnik Darvinov samo v učenju o borbi za obstanek, ki jo z ozirom na celino sveta shvata širje od Darvina — takih „predhodnikov“ je imel Darvin pač v vseh vekih mnogo — da pa drugima dvema teorijama Darvinovima, teoriji prirodnega odbiranja in teoriji evolucije organskega sveta pri njem, obratno glede na teorijo evolucije je očitno protivnik Darvinov, verujoč v neizpremenljivost organskih vrst. Misel o vsesplošni borbi pa je pravzaprav tudi edini temelj Njegoševega pesimizma; kratko-